

Традыцыі і памяць пакаленняў

БЕЛАРУСКАЯ КУЛЬТУРА – САПРАЎДНЫ СКАРБ, УНІКАЛЬНЫ І НЕПАЎТОРНЫ

Хоць у розных куткоў краіны агульныя карані, але на кожнай тэрыторыі культура набывае свой асаблівы почырк. У гэтым выпуску праекта пазнаёмімся з культурнай спадчынай і творчымі дасягненнямі Хоцімскага раёна.

Таццяна Іванаўна Кавалёва – народны майстар Рэспублікі Беларусь. Яна вось ужо больш за 15 гадоў стварае сапраўдныя шэдэўры беларускага народнага гафту: ручнікі і паясы.

Яе работы вядомы і за межамі краіны: выстаўляюцца на міжнародных фестывалях, вырабы купляюць не толькі жыхары райцэнтра, але і госці з суседніх краін.

Таццяне Іванаўне 79 гадоў, але яе энергія і натхненню пазайздросцілі б многія маладыя. Яна з задавальненнем працягвае займацца любімым рамяством, перадае свае веды і творчыя ідэі вучням. Для яе рукадзелле – не проста занятак, а крыніца жыццёвай радасці і спосаб захаваць сувязь з гісторыяй і душой народа.

Таццяна Іванаўна прызнаецца, што любоў да рукадзелля ёй прывіла бабуля – і цяпер яна з гонарам працягвае сямейныя традыцыі. «Я ведала, што пасля таго, як пайду на пенсію, – распавядае майстрыха, – не змагу проста сядзець дома. З дзяцінства ў мяне ёсць навыкі, і я хачу зрабіць свой унёсак у захаванне нашай культуры».

Галоўны інструмент Таццяны Іванаўны – старадаўні ткацкі станок. За ім нараджаецца сапраўдны цуд – беларуская прыгажосць. Адзін ручнік даводзіцца ткаць каля двух тыдняў, а складаныя арнаменты могуць заняць і некалькі месяцаў. Быў нават пояс даўжынёй пяць метраў, які дэманстраваўся на знакамітым фестывалі «Александрыя збірае сяброў».

Для стварэння арнаменту Таццяна Іванаўна натхняецца старымі кнігамі і навучальнымі матэрыяламі. Часта яна аб'ядноўвае некалькі розных у адзін, ствараючы непаўторны мастацкі вобраз. Але інструкцыя – толькі аснова, бо галоўную ролю адыгрывае творчая фантазія майстра.

Беларускія ручнікі абавязкова прысутнічалі на сямейных святах і абрадах: на вяселлях іх выкарыстоўвалі для «сакрэтнага» звязвання рук маладых або ўкладвалі пад ногі, калі ішлі да алтара. Такім чынам, ручнік сімвалізаваў шчасце і дабрабыт. На хрэсьбінах малога абавязкова сустракалі з ручніком, каб пажадаць здароўя і доўгага жыцця. Нават на пахаванні ручнік адыгрываў ролю – ім пакрывалі труну або ўтыкалі ў зямлю каля магілы, вызваваючы павагу і клопат аб душы нябожчыка.

У вёсках традыцыя выкарыстання ручнікоў моцная і дагэтуль: іх беранліва захоўваюць і выстаўляюць на сценах дамоў, выкарыстоўваюць на святах і ў абрадах народнага календара. У гарадах жа гэтая традыцыя, на жаль, паступова знікае, што робіць задачу майстроў, такіх як Таццяна Іванаўна, яшчэ важнейшай – захаваць і перадаць гэтыя старажытныя веды.

Колькі Таццяна Іванаўна выптала ручнікоў – ужо збілася з рахунку, бо працы не толькі актыўна налясяць па выставах і фэстах, робіць яна іх і на замову.

Сёння ў майстрых ёсць дзве вучаніцы – жанчыны каля пяцідзiesiąці гадоў, і моладзь працягвае жывую цікавасць да рукадзелля. У школах арганізуюць экскурсіі ў Дом рамястваў, дзе можна не толькі паслухаць апавяданні, але і дакрануцца да вырабаў, ақунуцца ў гісторыю і адчуць дух беларускай культуры. Многія ўспамінаюць ручнікі, якія калісьці былі ў іх бабуль.

Таццяна Іванаўна ўпэўнена: усё, што ствараецца рукамі чалавека, які сапраўды любіць сваю справу, валодае асаблівай сілай і неацэннай каштоўнасцю. Менавіта такая любоў і адданасць дазваляюць захоўваць і развіваць унікальныя культурныя традыцыі Беларусі для будучых пакаленняў.

Анастасія КЛІМОВІЧ.

Фота аўтара.